

Aanvullingen op het Raadsvoorstel m.b.t. toekomst Speeldoos

Raadsinformatiebijeenkomst d.d. 15-04-2019.

Het raadsvoorstel in zake de toekomst van de Speeldoos, (BW19-300892) noemt een aantal beslispunten en beschrijft de motivering van het voorgestelde besluit. Voor een zorgvuldige besluitvorming is het van belang dat de raadsleden beschikken over de juiste/volledige premissen. Het raadsvoorstel behoeft om die reden nuancering.

Onderstaande opmerkingen zijn bedoeld als een aanvulling of weerlegging op/van de tekst van het raadsvoorstel. Wij volgen hierbij de inhoud van het voorstel .

Het voorstel

Lid 2: De consequenties van het voorgestelde onder lid 2 is dat het college verwacht dat de Speeldoos de afbouw van de huidige organisatie naar het model cultureel centrum/ beheersstichting binnen 10 weken (incl. vakantieperiode) heeft afgerond. Dit is een niet reële veronderstelling.

Inleiding.(p.2)

De vermelde data van benoemingen zijn niet juist. De gemeentesecretaris kon niet eerder dan 14 januari ingeschreven zijn als bestuurslid van de Stichting Speeldoos. Dat lijkt een detail, maar dit speelde in de loop der dingen een belangrijke rol. In de periode voor die datum, werd namelijk onder “dreiging” de vorming van een interim bestuur doorgedrukt, terwijl het installeren van een regulier bestuur met gekwalificeerde mensen op dat moment zeer goed mogelijk was.

Argumenten:

1.1 Omvorming naar sociaal cultureel centrum

De cijfers die in december j.l. door de interim directeur zijn aangeleverd, zijn met overtuiging gebruikt om het gelijk van de raadsleden en het college te bevestigen. Op zich terecht, ware het niet dat de reacties/bewoordingen van het college en de raad een beeld schetsten dat verder ging dan de realiteit. Het loskomen van diep gewortelde gevoelens droeg hier aan bij.

Aansluitend heeft de interim directeur op verschillende momenten de handhaving van professioneel theater bepleit en beargumenteerd. Voor het laatst bij het beleidsplan dat u recent heeft ontvangen. Het is teleurstellend te constateren dat deze kant van zijn expertise geen rol lijkt te hebben gespeeld in het voorliggende advies van het college.

Op onze vraag: “maar waarom dan geen bijdrage aan professionele podiumkunsten?”, hebben wij nimmer een inhoudelijk beargumenteerd antwoord gekregen, anders dan “Den Bosch heeft alles”. Het stelt ons voor de vraag of het pleidooi voor handhaving en de beleidsambities in Vught überhaupt serieus zijn

gewogen? Als dat niet het geval is, dan doet dit doet geen recht aan een verantwoorde afweging van de verschillende belangen.

Wat hierbij ook niet helpt is het ontbreken van een helder, integraal beleidskader waaraan besluitvorming kan worden getoetst. De vraag aan een door de gemeente gesubsidieerde organisatie zou niet in de eerste plaats er een moeten zijn in de sfeer van “kloppen de cijfers”, maar meer “welke bijdrage leveren jullie aan de realisatie van het cultuurbeleid van de gemeente?”

Als dit beleid niet duidelijk is, is het ook moeilijk de waarde te bepalen van wat de organisatie doet. Daarmee loopt men het risico dat besluitvorming een ad hoc karakter krijgt en het verband tussen de dingen verdwijnt.

Daarbij komt nog dat de actuele besluitvorming nog sterk lijkt te zijn gekleurd door boosheid of vergelijkbare emoties. Het meest recente persbericht van het college over het rapport ademt ook die sfeer. Dat is gegeven de recente historie best te begrijpen. Maar zeven medewerkers voor wie ontslag dreigt, hebben recht op een serieuze inhoudelijke afweging. Vooral als men dit plaatst in een herhaalde opmerking van uit het college die zegt: ‘als jij (interim directeur) hier anderhalf jaar geleden met dezelfde cijfers en adviezen was geweest, dan was er geen probleem geweest’. Recent nog aangevuld met een opmerking uit dezelfde kring “ en als je over een jaar hier weer zou zijn, is het wellicht ook geen probleem meer”

Als onze plannen en ambities toen en wellicht straks wel een kans kregen/krijgen, dan hopen wij dat u begrijpt dat het stopzetten hiervan op basis van gevoelens jegens personen/ partijen die al vertrokken zijn, voor ons moeilijk te accepteren is. Vooral omdat dit dan over de rug van zeven medewerkers gaat, waarvoor ontslag dreigt. Het is moeilijk te verantwoorden dat gevoel/ego zwaarder wordt gewogen dan inhoud, in een voor hen zo ingrijpende gebeurtenis.

2.2 Ondersteunen van amateurkunst en MDM kan met minder subsidie.

De Speeldoos ontvangt voor deze activiteiten tot nu toe een subsidie van € 364.291. De berekening die onder de omvang van de subsidie ligt, is gebaseerd op een jaarlijks overeen te komen resultaatovereenkomst. Deze resultaatovereenkomst omschrijft op exact niveau welke activiteiten, in welke omvang, voor welke vereniging uitgevoerd moeten worden.

Het totaal van de activiteiten bepaalt de hoogte van de subsidie. In haar jaarverslag verantwoordt de Speeldoos in welke mate de resultaatovereenkomst is uitgevoerd.

In de resultaatovereenkomst is echter niets opgenomen over het uitvoeren van commerciële activiteiten. (horeca en commerciële verhuur van ruimten/zaal). Hierin ligt de kern van alle problemen die zijn ontstaan. Gemeente en Speeldoos hebben nooit met elkaar afgesproken wat er met de opbrengsten van commerciële activiteiten moet gebeuren.

De respectievelijke besturen van de Speeldoos hebben deze ruimte naar eigen inzicht geïnterpreteerd. De resultaatovereenkomst op zich werd conform de gemaakte afspraken uitgevoerd.

Na het stopzetten van gemeentelijke subsidie voor theater in 2004, heeft men in het kader van cultureel ondernemerschap, professioneel theater willen voortzetten uit de opbrengst van commerciële activiteiten. De gemeente heeft deze gedragslijn al die jaren ook gedoogd en de onderscheiden jaarrekeningen goedgekeurd.

Wat beide partijen verzuimd hebben is afspraken te maken over de scheiding van subsidie en eigen inkomsten. In de Verkadefabriek b.v. heeft men alle commerciële activiteiten ondergebracht in een BV. De financiële administratie en verantwoordelijkheden zijn daarmee duidelijk gescheiden van subsidiestromen en – afspraken. Boekhoudkundig is deze scheiding makkelijk te realiseren. In de Speeldoos is dit niet gebeurd. Hierdoor zijn de drie activiteiten (StoS, amateurs en theater) administratief verstrengeld geraakt. Omdat ook de inzet van medewerkers dwars door de drie onderdelen van de Speeldoos liep, bemoeilijkte dit een duidelijke toerekening van middelen aan activiteiten werd. De gevolgen zijn bekend.

Het kan voor minder:

Op dit punt lijkt de gemeente zich rijk te rekenen. Het klopt dat er bij de beheerstichting (alleen ondersteuning amateurs en verhuur o.a. MDM) een positief resultaat van € 155K wordt geraamd. Als men daar echter de kosten en opbrengsten van commerciële activiteiten uitneemt, dan blijft slechts een resultaat van € 51K over. Als ook nog de horeca ten behoeve van amateuractiviteiten wordt uitgenomen, resteert nog slechts zo'n 21K

In het raadsadvies lijkt de gemeente zonder overleg de opbrengst van commerciële activiteiten naar zich toe te halen. Dat is inconsequent. De gemeente wil niet dat de Speeldoos subsidie gebruikt t.b.v. van wat zij commerciële activiteiten noemt, maar zij gebruikt wel de commerciële inkomsten om de subsidie te korten. Dit is geen onderdeel van de afspraak. De vraag is ook of dit juridisch kan. In een hypothetisch geval kunnen directie en bestuur zelfs besluiten geen commerciële activiteiten meer te ontwikkelen. Dan zijn er ook geen dito inkomsten meer en dus een veel lager resultaat.

Daarnaast stelt het college voor de € 155K in de eerste jaren aan te wenden voor het aflossen van het overbruggingskrediet en in de jaren daarna te reserveren voor bouwkundige verbetering.

Het eerste is nog te billijken. Als je schulden maakt, moet je die ook maar zien af te lossen. Maar de formele schuldpositie ligt niet bij de Speeldoos, maar bij StarsonStage.

De bestemming van het resultaat voor de jaren daarna is nog minder voor de hand liggend.

Waar eerst de opbrengsten uit commerciële activiteiten werden aangewend voor het in standhouden van een brede culturele voorziening, dreigen zij nu in stenen te gaan zitten. Voor degenen die de commerciële inkomsten moeten genereren is dit weinig motiverend.

Kortom, het voorstel is op dit punt niet zo vanzelfsprekend als het lijkt. Het maakt dat de Speeldoos nog steeds geen streep onder het verleden kan zetten en voor lange tijd beperkt wordt in het realiseren van ambities en het versterken van haar betekenis.

2.3 Het beleidsdoel wordt gehaald.

In deze paragraaf schaarst het college de uitvoering van theater onder commerciële activiteiten. Zo kan dit niet gezien worden. Professionele podiumkunsten zijn onderdeel van een breed cultureel aanbod. Zij genereert een andersoortige opbrengst. Deze is toegelicht in de leeswijzer bij ons beleidsplan.

Een separate begroting van professioneel theater laat een tekort zien van € 180K. Een belangrijk deel hiervan werd afgedekt door commerciële opbrengsten. Een ander deel komt uit de opbrengst van doorberekende dienstverlening van theatermedewerkers (marketing, kaartverkoop, programmering, theatertechniek), aan huurders op het moment dat zij gebruik maken van hun diensten.

Beide bronnen zijn echter nog niet voldoende gebleken om alle theaterkosten te dekken. Van het verschil moet worden aangenomen dat deze uit de subsidie is onttrokken. Dit gaat echter wel om een aanzienlijk geringer bedrag dan door het college wordt gesuggereerd. (tussen € 30K en € 50K)

MDM:

Het raadsadvies zegt dat MDM nu voor een maatschappelijk bedrag kan huren en dat StarsOnStage altijd een commercieel tarief werd gevraagd. Dit is geen juiste weergave. StarsOnStage betaalde een huurbijdrage op basis van kostprijs. (dus zonder commerciële opslag) . StarsOnStage ontving zelf subsidie en was derhalve geen onderdeel van de subsidieopdracht van de gemeente aan de Speeldoos.

De actuele huurbijdrage van MDM aan de Speeldoos is een apart verhaal. Bij de oprichting van MDM is de Speeldoos niet betrokken geweest en is dus ook niet geconsulteerd bij het opstellen van de MDM begroting. In die begroting is € 70K opgenomen voor huur. Het is de Speeldoos niet duidelijk waar dit bedrag op gebaseerd is. In ieder geval is het ruim de helft van de bijdrage die door de Speeldoos is berekend. Deze berekening is nimmer opgevraagd c.q. besproken.

Op basis van bekende gegevens bedraagt de huur voor MDM nu gemiddeld € 9,65 per uur ruimte, inclusief alle faciliteiten en gebruik van instrumenten.

Uiteraard gunnen wij hen dat, maar hiermee onttrekt het college zonder overleg en eenzijdig € 75K (het huurdeel dat MDM niet afdraagt) uit de exploitatie voor de amateurverenigingen en verandert zij de status van MDM.

Overigens heeft de Speeldoos de ruimte voor deze derving in de begroting van de beheer-stichting inmiddels vrijgemaakt.

Wat het college hiermee echter zelf aantoonde is dat de € 107K subsidie voor MDM zonder deze huurondersteuning onvoldoende zou zijn geweest. Juist dit punt was de aanleiding van

het oude Speeldoosbestuur om een bezwaarprocedure te starten! Bijzonder dat het college nu zelf hun gelijk lijkt te bewijzen!

3.1 Stichting StarsonStage heeft te lang doorgewerkt op het oude niveau.

Op zich is dit juist. Men heeft verzuimd om samen met de gemeente te bepalen welke interventies moesten plaatsvinden om de bedrijfsvoering aan te passen aan de middelen. Het geëscaleerde conflict belemmerde inmiddels normaal contact.

Natuurlijk had het Speeldoos bestuur hierin moeten acteren, maar hun redenen om dit niet te doen ligt mogelijk in het ontbreken van een inhoudelijke motivatie bij de subsidie beschikkingen en een irreëel bouwtempo.

Daarbij komt dat de bekendmaking van de hoogte van de subsidie vaak vlak voor, of zelfs wanneer het seizoen waarop de subsidie betrekking heeft al is gestart.

Voorbeeld: Op 31-5-'17 komt de beschikking met de subsidie voor de 2de helft '17 en geheel 2018. Deze houdt een verlaging op jaarbasis in van -72k. Als reactie hierop heeft de manager kunsteducatie geen vervolg op zijn arbeidsovereenkomst gekregen. Dit heeft ruim 50k van dit tekort opgevangen. In dezelfde periode steeg het aantal leerlingen bij Stos.

In september 2018 komt de beschikking met nog eens een verlaging subsidie t.b.v. 2019 -€ 85k. Seizoen 18/19 is reeds van start. Waar een organisatie normaal gezien in de eerste jaren na opstart blij mag zijn als ze uit hun kosten komen, wordt StarsOnStage gekort met 190k. Al met al een verlaging van 65% subsidie in drie jaar tijd. Een duidelijke inhoudelijke motivatie voor de verlaging van de subsidie en een gesprek over de gevolgen daarvan ontbrak.

Deze situatie maakte dat aanpassing van de bedrijfsvoering aan de beschikbare subsidie alleen geforceerd had kunnen plaatsvinden. Met het indienen van een bezwaarschrift hoopte het oude bestuur dit te voorkomen. Dat neemt niet weg dat beide partijen zich hadden moeten inspannen om ondanks alle problemen toch de dialoog te moeten aangaan.

3.3 Het beschikbaar stellen van een overbruggingskrediet

De Speeldoos waardeert dat het college het voorstel hiertoe doet.

4.1 Het bestuur van de Speeldoos biedt het gebouw aan.

Een alternatief voor de gedachtegang van het college is dat de gemeente een renteloze lening aan de Speeldoos verstrekt, waarmee de meest urgente zaken kunnen worden aangepakt. (Max. € 200K.) Aansluitend verandert de gemeente het bestemmingsplan in woonbestemming.

Hierdoor wordt het pand en de grond aantrekkelijk voor projectontwikkelaars. Speeldoos en gemeente ontwikkelen samen een plan voor nieuwbouw elders in de gemeente. Aansluitend verkoopt het stichtingsbestuur het pand en de grond. Uit de opbrengst lost zij de lening aan de gemeente af. De resterende opbrengst wordt ingebracht in een plan voor nieuwbouw.

De gemeente financiert de rest van de nieuwbouw en vraagt een huurbijdrage over het deel dat zij heeft bijgedragen.

Dit vrijwaart de gemeente van de door haar zelf genoemde risico's, de stichting blijft tot verkoop eigenaar en naar verwachting zal t.z.t. de verkoopwaarde hoger liggen dan de waarde waarvoor de gemeente het nu zou verwerven.

4.3 Er kan een voorziening worden opgebouwd.

In het persbericht van het college n.a.v. het rapport, werd gesuggereerd dat er voor € 4,3 mln achterstallig onderhoud zou zijn. Dit is niet een weergave van de werkelijkheid.

Een dotatie voor regulieronderhoud is onderdeel van de begroting van de Speeldoos. De omvang van de dotatie is gekoppeld aan de uitvoering van een meerjaren onderhoudsplan. De balans geeft aan dat hiervoor een voorziening is van ruim € 900K. De werkelijk urgente onderhoudsbehoefte ligt op € 295K. De middelen hiervoor zijn echter niet aanwezig. Deze zijn in de afgelopen jaren op andere urgenties in de exploitatie ingezet. Uiteraard niet goed te praten!

Verreweg het grootste deel van de € 4,3 mln is nodig om een tweeënveertig jaar oud gebouw weer voor 30 jaar geschikt te maken voor de toekomst. Dit vereist forse bouwkundige ingrepen en vervanging van verouderde installaties.

De kosten van het reguliere onderhoud zijn onderdeel van de huisvestingslasten, waarvoor subsidie wordt verleend. Een storting in een bestemmingsreserve voor bouwkundige ingrepen, noch de aflossing op leningen daarvoor, zijn regulier onderdeel van de subsidie. De meeste gemeenten staan dat niet toe en maken afspraken op het moment dat een bouwkundige ingreep noodzakelijk is.

Het is aannemelijk dat deze werkwijze ook in Vught is gehanteerd. De respectievelijke besturen hebben om die reden geen vermogen kunnen opbouwen waarmee een grootscheepse renovatie gefinancierd kan worden. Vrijwel altijd gebeurt dat met inbreng van de gemeente.

Kanttekeningen

1.1 Professioneel theater wordt beëindigd.

Het college wil onderzoeken wat de synergie met Theater aan de Parade kan zijn. In ons beleidsplan geven wij aan dat wij dit zelf ook willen, maar niet in plaats van de Speeldoos, maar in nauwe samenwerking.

Los van de visie van de Speeldoos op dit punt, zou het wenselijk zijn na te gaan wat de gedachten van Theater aan de Parade hierover zijn. De vraag is, gezien hun eigen situatie, of dit past binnen hun eigen prioriteiten in de komende jaren. Daarnaast is het niet onwaarschijnlijk dat hiervoor een bijdrage wordt gevraagd die hoger is dan het subsidiedeel dat nu voor professionele podiumkunsten benut wordt.

Uit dit voornemen blijkt ook dat het college de argumenten voor handhaving van professioneel theater, naast zich neer heeft gelegd. In onze argumentatie wordt gerefereerd

aan de synergiemogelijkheden tussen de Speeldoos en andere culturele en sociaal maatschappelijke organisaties binnen Vught. In de TadP variant treedt deze waarde niet op.

Ook de andere waarden van theater in Vught (zie leeswijzer bij beleidsplan), worden kennelijk niet zwaarwegend genoeg geacht, ondanks het feit dat er een wetenschappelijke onderbouwing aan ten grondslag ligt.

2.1 Service voor amateurs gaat achteruit.

Dat zal zeker het geval zijn. Op het terrein van marketing, kaartverkoop, theatertechniek en beschikbaarheid van medewerkers, krijgen de amateurverenigingen en niet-commerciële huurders veel gratis/financieel gereduceerde ondersteuning. Dit versterkt in hoge mate de kwaliteit van hun lessen, voorstellingen en dienstverlening aan (ouders van) leerlingen en de bezoekers van amateurvoorstellingen. De Speeldoosmedewerkers zijn ook hoog gemotiveerd om hen van dienst te zijn. Indien deze medewerkers niet meer beschikbaar zijn, verdwijnt ook de ondersteuning en sfeer. De Speeldoos wordt dan vooral een lege entourage voor de verenigingen, met een theaterzaal die dan zeer beperkt wordt benut.

Bij de veronderstelling dat een deel van deze support ook in het cultureel centrummodel kan worden gerealiseerd, past een waarschuwing. Voor het aantrekken van deskundigheid en het waarborgen van continuïteit van een functie, is het belangrijk dat deze een redelijke omvang heeft. Kleinere verbanden kunnen worden opgelost door ZZP relaties aan te gaan. Dit mist dan echter wel de verbondenheid en beschikbaarheid van de medewerker met/voor de organisatie en haar klanten.

Wij betreuren het dat in het raadsadvies nog geen “zin” is gewijd aan het feit dat in variant A¹ (alleen ondersteuning amateurs) zeven medewerkers hun baan verliezen en nog eens 3 mogelijk gedeeltelijk. Hardwerkende mensen die zich jaren voor meer

dan 300% hebben ingezet voor de Vughtse gemeenschap en alle verenigingen/gezelschappen. Zij verdienen een zorgvuldiger afweging.

Slotwoord:

Wij hopen dat u begrip heeft voor het feit dat wij deze kanttekening bij het raadsvoorstel van het college hebben geplaatst. Onze urgentie is u te voorzien van zoveel mogelijk aanvullende informatie aan de hand waarvan u tot een nog meer afgewogen oordeel kunt komen. Wij wensen u wijsheid bij uw uiteindelijke besluit.

Met dank voor de ten neme moeite,

Medewerkers en directie van de Speeldoos.

Toevoeging:

Na afloop van de raadsvergadering van 18 april j.l is van alle hierboven genoemde onderwerpen, alleen het serviceniveau voor de amateurs aan de orde geweest. Alle andere punten zijn genegeerd en is geen enkel woord gewijd!!